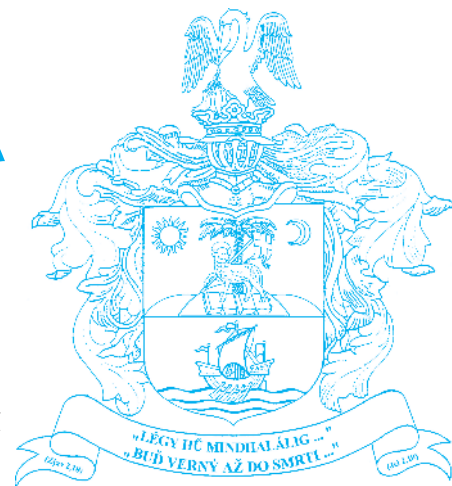

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXVIII. évfolyam

3. szám

Komárom, 2017. március

Ára 35 cent

AZ ALÁZAT JELE A BÖJT

„De még most is így szól az Úr: Térjete meg hozzám teljes szívetek szerint; böjtöléssel is, sírással is, kesergéssel is. És szíveteket szaggassátok meg, ne ruháitokat, úgy térjete meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez; mert könyörülő és irgalmas ő; késedelmes a haragra és nagy kegyelmű, és bánkodik a gonosz miatt. Ki tudja, hátha visszatér és megbánja, és áldást hagy maga után; étel- és italáldozatot az Úrnak, a ti Isteneteknek?!” (Jóel 2, 12–14).

Jóel könyve az ún. kispróféták könyvei közül második a sorban. Jóel nevének jelentése szimbolikus, egyfajta hitvallás is: „az Úr az Isten”. Isten Jóelt arra választotta ki, hogy igéjének megőrzője és továbbadója legyen, amit – prófétákhoz híven –, Jóel maga is hangsúlyoz: ő Isten üzenetének, kijelentésének hű továbbadója, akit az Isten a maga kegyelmes kijelentésének hirdetésére használ, és aki így az Istentől kapott igével szolgálja népét.

Jóel a templomban, a kultuszi liturgia keretében mondja el próféciját, melyben súlyosabbnál súlyosabb csapásokkal fenyegeti meg népét, akik nem hajlandók belátni, hogy bűneikkel maguk idézték elő a csapásokat. Könyörgéssel, sírással, gyászruhába öltözve, porban és hamuban ülve, őszinte bűnbánatra ösztönzi őket, mert csak teljes megalázkodással lehet a megbántott Isten elé járulni. „De még most is így szól az Úr: Térjete meg hozzám teljes szívetek szerint, böjtöléssel is, sírással is, kesergéssel is” (12.v.) – mondja a próféta. Még most is szól az Úr, az Isten csapásaira oly érzéketlen néphez, kikre ítélete szerint a teljes megsemmisülés vár, de „mert könyörülő és irgalmas ő, késedelmes a haragra és nagy kegyelmű, és bánkodik a gonosz miatt. Ki tudja, hátha visszatér és megbánja, és áldást hagy maga után...” (13–14a v.).

Vagyis a megtérés lehetősége és ezzel együtt Isten megkegyelmezésének a reménye is megmarad. Isten reménységet

nyújt a megmenekülésre. Íme, most van a kegyelem ideje, mert ha Isten bezárja a kegyelem ajtaját, késő lesz a bánkódás.

„Térjete meg hozzám teljes szívetek szerint” – ezekkel a szavakkal próbál Jóel próféta figyelmeztetni arra, hogy Istenhez nem lehet színélve, képmutató módon közeledni. A tékozló fiúnak is őszinte megtérésre, bűnbánatra kellett jutnia, hogy képes legyen megvallani: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened...” (Lk 15,21). A megtérésében kell, hogy ott legyen az őszinte bűnbánat és a hit, hogy az ember bűnéből felkelve Istenhez fordulhat. Az alázat jele a böjt.

Böjtöléssel, sírással, kesergéssel, azaz bűneinek az őszinte és töredelmes megvallása által kell a gyarló, esendő és bűnös embernek Istenhez térnie, mert igen súlyosak vétkei. Isten ítélőszéke előtt büntetést, halált és kárhozatot érdemel. Az ember, ahogyan a saját erejéből nem képes Isten ítélőszéke előtt megállni, úgy a maga erejéből nem képes megtérni sem. Ha a bűnbánat nem őszinte szívből fakad, hanem csupán külső szeretartás, akkor az csak merő hiábavalóság.

Istennek elege van abból, hogy az emberek ruhájukat tépdese, másokban szánalmat keltve színlelnek, amely mögött nincs ott a szív őszintesége. A megbántott Istentől remélhet-e az ember bocsánatot, ha bolonddá akarja Őt tenni?

Ezért is mondja a próféta: „És szíveteket szaggassátok meg, ne ruháitokat, úgy térjete meg az Úrhoz, a ti Istenetekhez”.

Az alázat erős
támasztéka a lábnak
az imádkozásban.

(Spurgeon)

„Isten a böjtöt önmagában nem becsüli sokra, csak ha együtt jár vele a szív belső felindulása, a bűn és önmagunk megutálása, az igaz alázat és az Isten félelméből fakadó őszinte szomoruság” – tanítja Kálvin János az Institutióban. Ugyanakkor a bűnbánatra való hívásnak nincs értelme, ha nincs meg benne a reménység, hogy Isten nem csupán ítélő bíránk, hanem sze-

(Folytatás a 2. oldalon)

*Mint a madár a fészkére,
Szomju vándor hűvös érre,
Mint a gyermek anyaölbe:
Vágyom én e nyájas körbe.*

*Itt, enyelgő kis családom
Közt, van az én jó világom;
Künn borong bár a magasban:
Itt örökké csillagos van.*

*Csillogó szem, mosolygó ajk:
Ez az amit szívem óhajt,
S küszöbömet átalépve,
Ez derül itt én élembe.*

*Szívem ifjul, gyermekké lesz:
Kis örömet nagynak érez,
Körülem is ártatlan kedv
Játszi pillangója repked.*

*És felejem egyelőre
Gondjaimat a jövőre:
Mi nehéz súly függ e vállon,
Nehogy kedvök búra váljon.*

*Gyermek-szívvel, öntudatlan
Nyugszom meg e gondolatban:
Hogy övéit el nem hagyja,
Ki mindnyájunk édesatyja.*

Örökkévaló Istenem! Atyám! Életemet úgy rendelted, hogy Te légy nekem egyetlen társam, legfőbb ügyem és minden örömöm. Köszönöm, hogy szívedhez ilyen közel engedted és engem erre a kiváltságra méltóztattál. Kérlek, adj alkalmat arra, hogy szolgáljak Neked. Jelöld ki feladatodat, sorozz be munkásaidnak seregébe, akiket nem köt a föld és az élet. Adj nekem drága megbízatásokat és éltesz azokkal. Köszönöm, amit rám bízál: a gyöngék ápolását, mások gondozásával és nevelésével járó munkát. Óvj meg minden zúgolódástól, megkeseredéstől, kísértéstől és a nyughatatlanság töviseitől. Engedd meg, hogy mint egykor Mária, a Te lábaidnál üljek és keressem azt az „egy szükséges dolgot”, amely ígéreted szerint el nem vétetik tőlem. (Ravasz László)

GONDOLATOK

Az alázat jele a böjt

(Befejezés az 1. oldalról)

rető mennyei édesatyánk is, „mert könnyűrűlő és irgalmas ő, késedelmes a haragra és nagy kegyelmű...” kinek végtelen a türelme és nagy a szeretete.

Isten lényéhez hozzátartozik a megbocsátás, az engesztelődésre való készség is. Ha azt látja, hogy népe őszintén Hozzá tér, akkor Ő is kegyelmes lesz, viszsztatartja, vagy enyhíti ítéletét. „Ki tudja, hátha visszatér és megbánja, és áldást hagy maga után, étel- és italáldozatot az Úrnak, a ti Is-teneteknek?!” – bátorítja népét a próféta, látva az emberek bánkódását rossz lelkiismeretük miatt, kiket előbb megalázkodásra int, majd pedig azzal biztat, hogy Isten saját elhatározásából ismét feléjük fordul, miután látta megalázkodásukat és megbékélés iránti vágyukat. Az ítélet mögött könyörület is van.

Még ha megannyi csapás is érte volna a népet, amelyet Isten haragja miatt el kellett volna szenvedniük, attól még Isten számat tart a tiszteletre, és elvárja a templomába felvitt étel- és italáldozatot. Isten, aki maga választotta ki népét, a törvényben azt kívánta, hogy a gabona zsengéjét, mindennek a legjavát, így a naponkénti ételáldozatokat is Neki szenteljék. Ezért a csapások, az éhínség és a nélkülözés után Isten újra termővé teszi a földet, amely újra gabonát és bort

terem, hogy az Ő tisztelete fennmaradjon.

A „pásztoroknak” buzdítaniuk kellett a népet a böjtölésre, nyilvános könyörgésekre, vagy az alázat, a bűnbánat és a hit gyakorlásának egyéb alkalmaira. Valahányszor Isten haragjának ítélete valamilyen súlyos esemény, dögvész, háború és éhínség formájában megnyilvánult, összehívták a népet, könyörgéseket tar-

tottak, és böjtöt rendeltek el, buzdítván őket a rendkívüli imádkozásra, mert általában a böjttől semmi mást nem vártak, mint azt, hogy élénkebben és kitar-
tóbban tudjanak imádkozni.

Fánuel leánya – Anna prófétaasszony – magát az állhatatos könyörgésekben gyakorolva, böjtölésekkel és könyörgésekkel szolgálta az Urat. Nehémiás böjtje is ilyen volt, amikor népe megsabadtásáért még nagyobb igyekezettel imádkozik Istenhez. Az Úr Jézus Krisztus mi-

előtt hozzákezdett volna az evangélium hirdetéséhez, negyven napon át böjtölt, ily módon igazolva, hogy ez nem embe-
ri, hanem mennyei tudomány.

Zárjuk a szívünkbe Kálvin János szavait: „A szent és törvényes böjtnek három célja van. Vagy azért éljünk vele, hogy megsanyargassuk és leigázzuk a testet, hogy ne féktelenkedjék, vagy azért, hogy jobban felkészüljünk az imádkozásra és a szent dolgokon való elmélkedésre, vagy azért, hogy Isten előtti alázatunk bizonyítéka legyen, amikor szeretnénk beismerni előttte, hogy bűnösök vagyunk.” Szívvel-lélekkel tartozunk Istenhez és egyházához. Az igazi magunkba szállásnak, a megtérésnek, az Istennel való őszinte kapcsolata-
tunknak megvan a maga ajándéka.

Ha teljes szívemmel Isten felé fordulok, akkor átélem a bűnből való szabadulás és megbocsátás csodáját, az események mögött meglátva magát a mindenható Istent, megtapasztalva bűnbocsátó kegyelmét és végtelen szeretetét.

A bajban, fenyegetettségben se feledjük, hogy a fölöttünk tornyosuló felhők mögött ott van a Nap, a bajban ott van velünk Isten, Aki kinyújtja felénk szabadító, megtartó kezét, melyet meg-
ragadva megmenekülünk attól, ami fenyegetett. Isten mindig várja, hogy az ember Hozzá térjen és éljen.

Tóth Szilvia

Ebben az esztendőben egy igen gazdag történelmi időre emlékezhetünk: 500 éve kezdődött a reformáció. De még nem fejeződött be. Mikor ezt így megemlítem, gyakran kinevetnek. Pedig állandóan és újra reformálódniuk kell, mert olyan világban élünk, ahol minden oldalról ki vagyunk téve a veszélynek.

Egyre jobban terjednek a tévhitások, a szekták, ezért állandóan reformálódniuk kell, hogy el ne sodorjon az ár. „Aki tehát azt gondolja, hogy áll, vigyázzon,

tele sem rémítette meg őket és követőiket, akik közül többeket gályarabságra ítélték hitükért. Szívüket fűtötte az Isten iránti szeretetük és tiszteletük. Megakarták félemlíteni, el akarták hallgattatni őket és mi történt: még ötszáz év távlatából is beszélnek tetteik. Megvetve, kitzsítva, nagyon fáradságos munkával, nélkülözések közepette hirdették, fordították, nyomtatták Isten igéjét, hogy minél több emberhez eljusson az evangélium tisztasága.

hogy el ne essék!” (1Kor 10,12). Hódít a sok babona, a karizmatika, így mindig résen kell lenni és ragaszkodni a tiszta igéhez, a Biblia tanításához. Idén megünnepelhetjük hitünk úttörőit, hőseit és visszaemlékezhetünk a megtett útra. Tisztelettel adózhatunk mindazok emlékének, akik üldözöttekké váltak, feladták kényelmüket, lemondtak vagyonukról, szabadságukról, hogy tisztán hangozzék Isten szent igéje. Mikor megvilágosodott előttük az ige igazsága, megnyíltak lelki szemeik, megismerték az Isten nagyságát, tisztaságát, már nem maradhatott titokban a fény: „Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága, esküszöm és fogadom, hogy megtartom igazságos döntéseidet” (Zsolt 119,105–106).

Bár nem voltak egyformák, sok mindenben különböztek egymástól, nem volt kezdetben támogatójuk, egyedül indultak el, de a fényt, amit Istentől kaptak, nem rejtették el. Ahányszor olvasom az élettörténetüket, mindig elgondolkozom, hogy micsoda erő, hit, kitartás és bátorság kellett, hogy hirdessék az igazságot. A tűz lángja, a kínzások, az akasztófa kö-

Adjunk hálát – ne csak ebben az évben, hanem életünk minden napján – a felbecsülhetetlen értékű evangéliumért. Azért, hogy nem kell bűnbocsátó cédu lát vásárolnunk, mert már Valaki megfizetett értünk. Meg vagyunk váltva Jézus drága vérére. Légy hálás napoként, hogy nem kell bűnben élned, meghalnod, várva a nem létező tisztítótüzt, mert: Elvégeztetett! Reformátoraink tudták, hogy: „Benne van a bölcsesség és ismeret minden kincse elrejtve” (Kol 2,3).

Felvetődő kérdések

De mit látunk, ha visszanezünk a megtett útra? Ismerjük-e Istent, betartjuk-e a törvényeit? „Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által jelent meg” (Jn 1,17). Elkorcsosodott a keresztyénség, innen is, onnan is lehagyott egy kicsit. „Beökumenizálódtunk” a világba és megaludtunk vele.

Reformátusságunknak is vannak kialakult szokásai, tradíciói. Keresztyén mulatságokat rendezünk például, amik által jótékonykodunk. Hol ír ilyenről a Biblia?

Egy bál sok kiadással jár, ha csak a felét odaadjuk, már nem is kell bál... Volt-e ilyen az első keresztyének idején? Átvettük más felekezetektől, kompromisszumot kötöttünk a világgal, a ső megízeltlenült, a mécses a véka alá lett rejtve. Reformátoraink ha életre kelnének, vajon milyen véleménnyel lennének reformátusságunkról? Ezért a mi „jó vallásos” életünkért vajon készek lennének-e odaáldozni az életüket? Nem hiszem. Élünk-e az ige szabadságával, használjuk-e az igét, mint élő forrást, ami napoként táplálhat és megtart ebben a bűnös világban?

Templomaink egyre üresebbek. Vagy majd lesz bennük szórakozóhely, kocsmák, vagy jobb esetben múzeum, mint már van is sajnos nem egy országban? Netán átveszi az iszlám és lesz mecset? Mert ők hűek az ő bálványistenükhöz?

Most, a reformátorokra emlékezve, gondolkozzunk el szégyenkezve azon, hogy hol tart a mi reformátusságunk a maga eredetiségét és tisztaságát illetően. Létezik olyan gyülekezetek, ahol nem tudják, mi az az evangelizáció, a bizonyosságtétel, mi a megtérés, mivel egyszerűen nem hallottak róla, és így nem is igénylik azt. Várjuk az ébredést? Ki a mi Istenünk és ki neked Jézus?

Mindig nehéz volt igazán követni és betartani a törvényt, mert aki úgy élt, azt kiküldötték fanatikusként, vagy szektásnak, netán szentnek.

„Mert nektek nemcsak az adatott meg a Krisztusért, hogy higgyetek benne, hanem az is, hogy szenvedjétek érte” (Fil 1,29).

„Az egyház kizárólag azért létezik, hogy »bevonja« az embe-
reket Krisztusba, »kis Krisztusokká« tegye őket. Ha nem ezt teszi, akkor minden csak időpocsékolás és hiábavalóság: a katedrálisok, a papság, a misztérió, a prédikációk, sőt még a Biblia is. Isten csak emiatt az egy dolog miatt lett Emberré.”

(C. S. Lewis)

Aki ezt felismeri, boldogan vállal érte mindent, mert ez az igazi boldogság. Egyszer a mi számunkra is felhangzik, ami a pusztába: „Jöj jön hozzám, aki az Úr!” (2Móz 32,25b). Ott leszel-e közöttük?

Varjassi Ibolya

Hatvankét éve közösen, KRISZTUS FÉLELMÉBEN

Házasságkötésünk Istentől megáldott, csodálatos és különleges eseménye volt életünknek. Erre a legszűkebb családi keretek között került sor, de lelki testvéreinket értesítettük készülő házasságkötésünkről.

Levelünkben ezt írtuk: „Szeretnénk, ha összekapcsolt életünk Istennek szentelt élet lehetne, hogy tudnánk sugározni az Ő szeretetét az emberek felé. Szeretnénk egész életünkkel az Ő dicsőségét szolgálni.” Valamennyi levelünkre igei válasz érkezett, amelyek csodálatos lelki erőt sugároztak felénk. Szinte egyöntetűen fejezték ki: legyen boldog, örvendező az életutunk, és szolgálja igazán Isten dicsőségét.

„Az én Istenem pedig be fogja tölteni minden szükségleteket az ő gazdagsága szerint dicsőséggel Krisztus Jézusban” (Fil 4,19) és „Haragudjatok, de ne vétkezzetek: a nap ne menjen le a haragotokkal...” (Ef 4,26). Ez volt a két legfontosabb ige, amit kaptunk.

Csodálatosak az Úrnak útjai! Számos szem vigyázta készülő egybekelésünket. Házasságkötésünk napján tizenhárom helyen – Somorjától Debrecenig – imaközösségekben, közös imádsággal kí-

sérték fogadalomtételünket. Mindez arról győzött meg bennünket, hogy igazán az Úrtól van a házasságkötésünk. Somorjáról Csukás Zsigmond lelkipásztor, volt árvaházi nevelőm és lelki atyám kis rózsás lapocskát küldött ezzel az üzenettel: „...Az Úr veled van” (Lk 1,28).

A szegedi Honvéd téri református templomban kötöttünk házasságot 1955. február 21-én. Legnagyobb meglepeté-

sünkre, feleségem valamennyi évfolyamtársa megjelent a templomi esküvőnkön,

és jókívánságaikkal halmoztak el bennünket a legkritikusabb Rákosi-korszakban. Ünnepi fogadalomtételünknek hívő egyetemista testvéreink voltak a tanúi. Az útravalóul kapott igék (Ef 5,19–33) egész életutunkra megadták a programot. Ebből a következő igéket emeljük ki: „...mondjatok egymásnak zsoltárokat, dicséreteket és lelki énekeket, énekeljétek és mondjatok dicséretet szívetekben az Úrnak, és adjatok hálát Istennek, az Atyának mindenkor mindenért, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében. Engedelmesskedjétek egymásnak, Krisztus félelmében.”

Az elmúlt hatvankét év alatt Isten útján járva éltük boldog közös életünket, áldását naponként megtapasztalva. Az Ő áldásaként fogadtuk Istentől három gyermekünket, nyolc unokánkat és az első dédunokánkat. Hálás szívvel gondolunk a megtett útra, és kérjük menyeyei Atyánkat, hogy továbbra is az Ő útján maradván élhessük lelki életünket. Szívünk vágya, hogy az Isten előtti utolsó számadáson „ott álljunk üdvbe öltözötten, / Én és szerettem köröttem” (365. halleluja). Ezért imádkozunk naponként teljes hittel, hogy Isten teljesítse ezt a kérésünket.

Szenczi László

Ünnepeljék-e a keresztyének a nőnapot?

Az egyértelmű válaszem: ne a nőnapot ünnepeljék a keresztyének.

Először is azért ne, mert a bibliai alapú közösségeknek ehhez a naphoz nincs semmi közük. A nemzetközi nőnap eszmei forrása nem más, mint a Biblia társadalomra vonatkozó tanítását és tekintélyét negáló nemzetközi munkásmozgalom.

A XIX. század végén és a XX. század elején a nevezett szervezet az esélyegyenlőséget tűzte zászlajára, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy megteremtsék a család kötelékéből felszabadított munkásnő eszméjét.

A nemzetközi mozgósításnak köszönhetően minden regnáló társadalmi rendszerben táptalajra lelt – egyszerre szerepelt a kapitalizmus, a szocializmus és a kommunizmus megvalósítandó céljai között, amelyek kivétel nélkül károsították a teremtett társadalmi alapsejtet, a családot.

Az elmúlt évszázad történelemtanítása sikerként könyveli el, ám ma már nyilvánvaló, hogy az emancipáció túldimenzionálása vezetett a teremtett és természetes társadalmi sejteket romboló feminizmushoz és szingliséghez.

Napjainkban a nyugati (keresztyén) kultúrát az elnőiesedő férfitársadalom és a férfiasodó női társadalom szerepvárosa emésztí.

Másodszor pedig azért ne ünnepeljék a nőnapot a keresztyének, mert a Biblia teremtett társadalmi rendjének az alapja nem az egyén, hanem a család – a férfi és a nő alkotta egység. A női szerep ebben a közegben nyer értelmet, és a családban teljesedik ki. Sokszor éri az a vád a bibliai kijelentést, és a keresztyén társadalom-értelmezést, hogy másodrangúként kezeli a nőt. Ez a vád értelmetlen, nélküli a Biblia kijelentésének és kortörténetének ismeretét, nem is beszélve az evangéliumok beszámolóiról, amely-

ben maga Jézus Krisztus rehabilitálja a nők szerepét a társadalomban, és visszahelyezi őket a család és a gyülekezet közegebe. Bizonyítékként – sok más Jézussal kapcsolatban lévő nő és női tanítványok története mellett – elegendő, ha arra utalunk, hogy a feltámadott Messiás először egy nőnek, Magdalai Máriaának jelenik meg (Jn 20).

Ezek alapján egyértelműen kijelenthető, hogy a keresztyének ne a bibliátlan és a teremtett rendet roncsoló forrásból származó nemzetközi nőnapot ünnepeljék.

Magasabb rendű, és Istennek tetsző, ha a keresztyének – Isten iránti hálával – a családot ünneplik, és abban az édesanyát, a nagymamát, a leánygyermeket, valamint az Isten családjához, a gyülekezethez tartozó nőket és aszszonyokat.

De kifejezetten nem a nemzetközi nőnap alkalmából.

György András,

Somorja református lelkipásztor

A korai kereszténységgel foglalkozó történelemkönyvekben gyakran írnak a kutatók a Római Birodalom idejének keresztény ellenességéről és az üldözésekről. A posztmodern kor embere nem is gondolná, hogy az ilyen jelenség a 21. században is előfordulhat.

Győrfi Károly a könyvében rámutat, hogy a 2,3 milliárd keresztényből 400 millió napi szinten ki van téve az atrocitás valamely formájának. És nem csak a „fehér kesztyűs” módszereknek, hanem a fizikai megsemmisítésnek is. Az USA-beli Globális Keresztény Kutatások Központja szerint hitük miatt 100 ezer keresztényt ölnek meg évente. Ez azt jelenti, hogy ötpercenként áldozat lesz valaki. Jézus figyelmeztette a követőit: „*És lesztek gyűlöletesek mindenki előtt az én nevemért; de aki mindvégig megmarad, az megtartatik*” (Mk 13,13).

A reformáció úttörője, Luther Márton is hasonló véleményen volt: „*Isten nem barátok, liliomok és rózsák közé, hanem tüskék és ellenség közé helyezte övét. Ezért van, hogy mindazok, akik Istent szolgálják és Krisztus táborához akarnak tartozni, sok kellemetlen szűrást kénytelenek elszenvedni.*” Annak ellenére, hogy modern korunkat a tolerancia jellemzi, a New Yorkban működő The Pew Research Center kutatásai szerint a világ lakosságának több mint a háromnegyede olyan országban él, ahol a vallások szabad gyakorlása korlátokba ütközik. Keresztények lesznek gyilkosságok áldozatai, papokat ölnek meg, templomokat rombolnak le, így sokan kénytelenek elhagyni szülőhazájukat. A statisztikák sze-

rint a 234 országból 157-ben valamilyen mértékben sérül a szabad vallásgyakorlás és 38 országban a vallásváltást tiltja a törvény.

Győrfi Károly könyvében rámutat arra is, hogy mennyire fontos, hogy a modern demokratikus államok, ahol a keresztények vannak (még) többségben, foglalkozzanak ezzel a kérdéssel. A könyv 300 oldalon apró részletességgel mutat-

ja be, hogy a világ ötven országában a keresztény papokat miképp vegzálják, hogy a keresztényeket időről időre letartóztatják, a keresztény irodalmat és a Bibliát elégetik és a misszionáriusok többségét kiutasítják ezekből az országokból.

Arról is ír a szerző, hogy sajnos egyes EU-s államokban is visszaszorulóban van a keresztény kultúra. Erre ékes példa Anglia, ahol már a *karácsonyfa* helyett *ünnepi fát* mondanak, vagy a *karácsony*-ra a *fény ünnepe*ként utalnak. A karácso-

nyi üdvözetek helyett *szezonális üdvözeteket* küldenek. És az ilyen vagy ehhez hasonló példákat sajnos folytatni lehetne, de döntse el a kedves Olvasó maga, hogy helytálló-e ez a fajta figyelemfelkeltés.

Szmrecsányi Csaba

(Kairosz Kiadó, 2016)

Feladvány

Hány éve működik egyházunk Diakóniai Központja?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **április 15-ig** juttassák el a Kálvinista Szemle szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közül hárman ajándék könyvet kapnak.

A januári számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik azt írták, hogy a „*Légy hű mindhalálig...*” (Jel 2,10) az az ige, mely egyházunk címerében szerepel.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek könyvjutalomban a Zsinati Elnökság jóvoltából, mégpedig **Csatlós István** (Bés), **Kocsisné Raj Ildikó** (Dunamocs) és **Szabó Kálmán** (Boldogfa).

Mindhárman Muraközy Gyula *A Sionnak hegyén* című könyvét kapják ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

FELTETTÜK A KÉRDÉST

Ön szerint ünnepeljük-e a keresztények a nőnapot?

Számomra az igazi ünnepek az egyházi, a történelmi és a családi vonatkozásúak. Mindig vonakodom az olyan jellegű ünnepnapoktól, amelyek emberi elgondolásból vagy elhatározásból születtek, mert hiányzik belőlük a krisztusi tartalom és lényeg. Talán egy kicsit így tekintem a nemzetközi nőnapot is, éppen ezért sokkal közelebb áll hozzám az anyák napja.

Bár igaz, hogy nem minden nő édesanya, de sok olyan nőt ismerek, akiknek a gyermekek iránti szeretetük, gondoskodásuk és törődésük példaértékű, akik lélekben szintén édesanyák. Kiemelném azonban azt, hogy a gyengébb és természetesen a szebbik nemnek, a nőknek minden napon kijár a tisztelet, a kedvesség és a megbecsülés. Ha valaki ezt a nőnapon is gyakorolni kívánja, én ebben semmi kivétlnivalót nem találok, szerintem a hölgyek is örülni fognak a kedves gesztusnak.

Erdélyi Pál, Vágfarkasd református lelkipásztora

Sok mindennel vagyunk kénytelenek együtt élni, amik ránk maradtak az előző időszakból, amikhez talán sokan ma is ragaszkodnak. Ilyen a nőnap is. Mindezekhez ráadásul sajnos bejöttek még olyan ünnepek, amelyek korábban nálunk nem voltak honosak, sőt teljesen idegenek, és sokan mégis minden gondolkodás nélkül magukénak vallják azokat. Különbséget kell tudnunk tenni, hogy melyekkel tudunk keresztényen emberekként azonosulni. A mi gyülekezeteinkben május első vasárnapján gondolunk az édesanyákra, nagymamákra és minden szerető szívű asszonyra és kellő tisztelettel, szeretettel köszöntjük Öket. Így tehát a nőnap helyett számunkra májusban az édesanyák vasárnapja az, ahol keresztényen módon, alázattal adunk hálát gyülekezeteink közösségében az Ő életükért és szeretetükért.

Varga Zoltán, Szádalmás református lelkipásztora

A gyerekek nem követnek bárkit. Meg kell teremtenünk a kötődés kontextusát (a gondoskodó-elfogadó kapcsolatot), mert a gyerekünk csak akkor hallgat ránk, ha a megfelelő szerepben kötődik hozzánk.

A nevelés kontextusa a kapcsolat. A kapcsolattal ma már külön tudományág foglalkozik. Tudományos nevet kellett neki adni, hogy vizsgálni lehessen, így keletkezett a *kötődéelmélet*: a kapcsolatok tudománya. **A gyerek arra hallgat, akihez jól kötődik**, ezek pedig a jól kötődő gyerekek tulajdonságai:

hallgat ránk; bízik bennünk; tőlünk vár segítséget; hasonlítani akar; szeret velünk lenni; otthon érzi magát; követ; megosztja a titkait. Az a gyerek, aki **nekünk adta a szívét**.

Kötődés és szeparáció

A **kötődés** a nagyszerű kanadai fejlődés-pszichológus, dr. Gordon Neufeld meghatározása szerint „a közelség elérésére és fenntartására irányuló hajtóerő”. Sokkal több, mint a testi közelség, a hordozás és az együtt alvás. Érzelmi és lelki közelség is, és nemcsak a kisbabákról szól. A kötődés az aelső hajtóerő, amely egymáshoz vonz és összetart minket.

A kötődés hiánya pedig a **szeparáció**. A biztonságot nyújtó közelség hiánya, a bizalmi kapcsolat hiánya eltávolít bennünket egymástól, azaz szeparációt okoz a kapcsolatainkban.

A gyakori félelem és szorongás hatására a gyermekeink védekezésbe vonulnak (bezárkóznak), keménnyé, érzéketlenné válnak, és megrekednek a fejlődésben.

Feltételekhez nem kötött szeretetben, biztonságot nyújtó légkörben a gyerekek bíznak, kinyílnak és kibontakoznak: haladnak a fejlődésben. A bizalmatlanság azonban rongálja a kötődést és elmélyíti a szeparációt.

Ezért nem engedelmesskednek a gyerekek azoknak, akikhez nem kötődnek,

és ezért ütnek vissza a félelemkeltésre és az elkülönítésre épülő fegyverkezési módszerek.

A szeretettel nem fér össze a félelemkeltés. A teremő Istenünk által ihletett Szentírásban áll: „A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet” (1Jn 4,18).

Isten, aki maga a szeretet (1Jn 4,8.16), nem hagyott minket magunkra a gyermekeink nevelésével. Kötődő ösztönt helyezett beléjük, hogy bízzanak bennünk, hallgassanak ránk és kövessenek a biztonságot nyújtó kapcsolatban.

A kötődés a függést támogatja

A magzat fejlődő lény, akit a fejlődés első mozgatórugói az önálló életképesség felé hajtának. Amikor a méhen kívüli életre megér, megszületik. A kisbaba idővel a saját lábára áll, a saját fejével gondolkodik, meghúzza a saját személyes határait, és egyre inkább másoktól különböző, önálló lényként él. Az érés folyamata egy életen át tart, de a gyerekkor arra való, hogy – még mielőtt muszáj önállóan is elboldogulnia – a gyermek el tudjon jutni az életképesség egy bizonyos szintjére. Az érett felnőtt már önál-

Egyedül a biztonságot nyújtó személyes kapcsolatban vannak meg az ember érettségének fejlődésének elengedhetetlen feltételei. Hosszú ideig tart, amíg a csecsemő önállóan is életképessé válik, ezért van az embernek – a többi emlőshöz képest – hosszú gyerekkora.

Mi a szülők dolga? Azt a védett és tápláló környezetet kell megteremtenünk, azt a láthatatlan anyaméhet, ahol az éretlen emberpalánta érettségéig fejlődhet; kiforrott önmagává, felnőtté, a szó valódi értelmében. A fejlődési folyamat spontán zajlik, belülről vezérelt program alapján. **A mi dolgunk, hogy helyet adjunk neki: hogy megteremtsük az érés lelki anyaméhetét, a biztonságot nyújtó kapcsolatot.**

Ahhoz, hogy gyermekünk a függetlenné válás útján haladjon, nekünk, szülőknek, nem a függetlenségét, hanem a függését kell támogatnunk. A magzattal nem kell előre gyakoroltatni a légzést, hogy menjen neki, mire kikerül a méhből.

Ahhoz, hogy a magzat alkalmassá váljon a kinti életre, az anya a benti fejlődésének feltételeit biztosítja. (El tudjuk képzelni, mi lenne, ha még a méhbe is be tudnánk jutni a fejlesztő fúzetekkel és a gyakorló kártyákkal? Lehet, hogy még a babát is módszeres gyakoroltatással próbálnánk felkészíteni a méhen kívüli életre! Szerencse, hogy ezt még nem tudjuk megcsinálni; addig sem zavarunk bele a gyermekeink fejlődésébe.)

De attól kezdve, hogy megszületnek és végre megkaparintjuk őket, azt hisszük, hogy nekünk kell kitalálni és levezényelni a fejlődésüket. Elkezdjük őket önállóságra nevelni; a szeparációt gyakoroltatjuk velük ahelyett, hogy mélyen meggyökerezhetnének bennünk. Pedig az önállósulás spontán megvalósul; a mi szerepünk az, hogy a függést biztosítsuk.

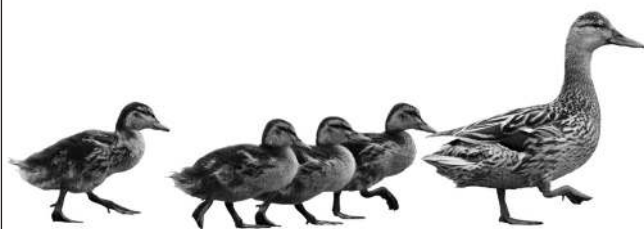
A kötődés arra való, hogy a függést biztosítsa. A kötődés helyezi a gyereket abba a függő-elfogadó szerepbe, amely lehetővé teszi, hogy gondoskodjunk róla. **Szülői hatalmunk forrása a gyerekünk kötődése.**

Brouwer Pálhegyi Krisztina

(A szerző engedélyével: krisztamami.wordpress.com)

„A kötődés a közelség elérésére és fenntartására irányuló hajtóerő.”

(Dr. Gordon Neufeld)

ló lényként is életképes. Amikor az újszülött köldökszinórját elvágják, végeszakad a testi összeköttetésnek. A csecsemőnek új módon kell az anyához kötődnie ahhoz, hogy a közös vérkeringést biztosító köldökszinór nélkül tovább fejlődhesen. Láthatatlan, lelki köldökszinórra és lelki anyaméhe van szüksége. **Az érés anyaméhe a biztonságot nyújtó kapcsolat.**

„Derekam égő fájdalommal van tele, nincs ép hely testemen. Kimerültem, végképp összetörtem, szívem gyötrelmében kiáltozom” (Zsolt 38,8–9).

A pszichoszomatika egy, a testi, lelki, társadalmi kölcsönhatásokat vizsgáló szemlélet, mely tudatában van annak a ténynek, hogy a test elválaszthatatlan a lélektől. Minden esetben, amikor egy betegség kialakul, annak hátterében lelki konfliktust feltételez, mely az egyének tudatos, vagy tudattalan környezeti vagy kapcsolati hatásokra vezethető vissza. Gyász, lelki trauma, tárgyvesztés, válság, válás, külső vagy belső nyomásra kialakuló szorongás, megoldhatatlannak látszó élet-helyzet, befolyásolhatatlannak tűnő életesemények kiváltó okok, megbetegítő tényezők lehetnek. Az okok eredetét vizsgálva, megemlíthető még a mások felé irányuló, meg nem élt, elfojtott agresszió, mely az egyénben önmaga ellen fordul, mivel a pszichoszomatikus tünet jelenléte a konfliktusok elrejtését szolgálja. Mindebből látható, hogy a testben a tudatos és tudattalan információk manifesztálódnak s mindig ezek utasítására indulnak be a testi folyamatok. Érezzük, a test egyedül nem tud lebetegedni, csak az egész képes megbetegedni, hiszen, **ha egy rész beteg, az egész sem lehet teljesen egészséges.**

Leggyakoribb megjelenési formák közül néhány: asztma, gyomorfekély, sok ízületi gyulladás, fekélyes vastagbélgyulladás, bőrgyulladás, pajzsmirigy túlműködés, magas vérnyomás, gyomor- és bélrendszeri, evési, nyelési, emésztési és

kiválasztási zavarok, szív- és érrendszeri zavarok, pszichogén fejfájás, anyagcsere- és endokrin zavarok, kimerültség.

A keletkezésüket tekintve két okot említünk meg. Az egyik, hogy a betegség szimbólumhordozó, mely konverziós tünetképzés. A másik pedig, hogy a funkcionális tünetegyüttesek több szervet érintő, össze nem illő panaszokat idéznek elő, miközben szervi elváltozásra utaló jegyek nem mutathatók ki.

A negatív vizsgálati eredmények ellenére, a mégis „pozitív” egyén az egészségügyben és a környezetétől is megkapja: szimulál, semmi baja. Mind a két esetben a hát-

terben álló lelki okok szakszerű feltárása és segítő beszélgetések jelentik a megoldást, a gyógyító szavak, a figyelmet, a törődést, a szeretetet, az elfogadást kínáló jelenlét, hiszen a beteg a tüneteivel éppen ezt szeretné kiváltani környezetéből. Ő belemenekül a betegszerepbe, mely azonban minden esetben tudattalan jelenség. Ennek az állapotnak az „előnye”, a fontos döntések és a felelősség alóli felmentettség illúziója, a betegnek nem kell megfelelnie saját és környezete elvárásainak, esetleg nem kell szembe néznie egy nehéz problémával vagy helyzettel. Ám mindennek komoly ára van.

Ebben a szerepben megbomlik az érzelmi egyensúly, megmagyarázhatatlan halálfelelem, bűntudat és harag, tehetetlenség, bizonytalanságérzet jelenik meg, mely jelentős önértékelés változással jár. Az állapot súlyosbodhat. Minden tünet azt erősíti az egyénben és környezetében, hogy szükség van valamilyen változásra, mert valamilyen nagy hiánya vagy épp ellenkezőleg, többlete van.

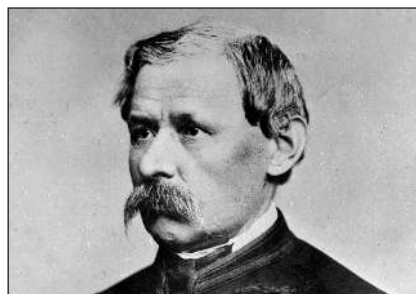
Akkor vagyunk egészségesek, amikor harmóniában élünk a környezetünkkel, önmagunkkal és Istennel. Ilyenkor jó a közérzetünk, kiegyensúlyozottak vagyunk és jó erőben érezzük magunkat. Minden betegség a sértett lélek jajkiáltása, ezért fontos kideríteni, hogy ki, vagy mi az, ami megsértette, megbántotta a lelket, hiszen minden testi tünet megüzeni, min kellene változtatni, hogy a testi-lelki sebek beforrjanak. Fel kell tárnunk a jelentéstartalmakat, hogy az egyensúly helyreálljon. Ez a renováció minden esetben együttjár a beteg személyiségének, viselkedésének, gondolkodási módjának a változásával. Szükséges a problémák meglátása, megoldása, feloldása, a fájdalmas múlt elengedése a megváltoztathatatlan történelem elfogadása, hogy ne betegségbe „meneküljön” valaki. A betegségek megmutatják a változások szükségességének a fontosságát és üzennek. A mi felelősségünk is, hogy észre vesszük-e, meghalljuk-e ezeket az üzeneteket.

Drenkó Zoltán

(A budapesti Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Karán belül működő Pszichológiai Intézet szakemberei már hosszú évek óta végeznek mentálhigiénés képzést egyházunkban. Lelkipásztoraink közül többen már elvégezték a képzést. Ha szükséges, keresse a környezetében lévő szakképzett lelkipásztorokat!)

Arany János

Egy emberöltő alatt olyan gazdaggá, olyan széppé tette a magyar nyelvet, hogy századok alatt sem fogják tudni elrontani a modern kontárok. Akkor művészi örökséget hagyott, hogy még mindig nem tudjuk eltékozolni. Magyar mitológiát teremtett, mert érezte, hogy a történelmet a mitológia említi táplálja: minden harcok hőse sárkánytejet iszik. Kronos gyermekeinek a „széles mellű” Gaea a dajkája. Felfedezte a magyar szellemi életben a *mélység* dimenzióját; nemcsak a történelmi mélységet, mert ebben Vörösmarty is elég mélyre ásott – igaz, hogy Arany túlment rajta, le egészen a formáló őstüzekig –, hanem az erkölcsi mélységet is: a magyarság szelle-

mi alkotásában feltárta a gránitelemeket: az igazság, a becsület, a kötelesség, az egyszerűség, keménység és hűség rétegeit. Aranyban a magyar lélek kivirágzott és saját teremtésében felfedezte önmagát, mint ahogy a szőlőtőke a bor lelkében tudja meg, ki ő,

mit ér és miért van. Költő volt, de költőségében a magyarság legnagyobb jótevője és legnagyobb nevelője. Honszerző volt, mert az égi dolgok birodalmában elfoglalt egy nagy darabot a mi számunkra. Civilizator, mert bepolgárosított nemzeti mivoltunk eszményi világába, s kényszerít, hogy olyanok legyünk, minőznek ő látott minket. A legkülönb kultúrákalkáló eszköz mégis csak a lant. Az igazi lantos szavára a vadak megszeliődnek. A mai lantosok szavára pedig a szelídek is megvadulnak.

Ravasz László püspök 1917-ben írt sorainak idézésével emlékezünk meg a református Arany Jánosról, születésének 200. évfordulóján.

ÉVFORDULÓ

500 év Európa történetében A reformáció helvét irányzatáról

Luther Márton a 95 tétel kiszögezésével nem kívánt új egyházat, vagy új vallást alapítani. Egyetlen dolgot akart, hogy az egyház vegye komolyan Isten igéjét, a Szentírást! Ebből a szándékból fakadt a reformáció, s terebélyesedett ki igei alapokon álló keresztyén életformává.

A megújító gondolat, különböző irányokban fejlődött tovább. A protestantizmuson belül az egyik: a helvét irányzat.

Miért is helvét?

A „helvét” szó Svájcra utal. A római korban Helvetia néven emlegették a mai Svájc nyugati részét, majd a nevet megtartották a XIII. század végén megalakult Svájc Konföderáció számára is. Svájc nevének ma használatos nemzetközi jelzése, a CH – pl. az autókon – is erre utal: Confederatio Helvetica.

Minden bizonnyal már rájött a kedves Olvasó, hogy a hitvallásaink „környékén” kell keresnünk a helvét irányzat sajátosságát. Mi, magyar reformátusok (is), a Szentírás kizárólagos tekintélye alatt, két hitvallást fogadunk el. Az egyik A heidelbergi káté, a másik pedig a II. Helvét hitvallás. Ez utóbbi alcíme: Vallástétel és egyszerű magyarázat az igaz hitről és a tiszta keresztyén vallás egyetemes tantételeiről.

A reformáció helvét irányzata – egyszerűen fogalmazva – azt jelenti, hogy e két hitvallás tanítását fogadjuk el tiszta igazságnak tanaink tekintetében.

A heidelbergi kátéval találkozunk a konfirmációra való felkészülésünk során, s talán még utána is. A II. Helvét hitvallás azonban nem él oly erősen az egyházi köztudatban, mint amennyire kellene.

A II. Helvét hitvallásról

Ez a hitvallás harminc fejezetben tárgyalja a keresztyénség egyetemes tantételeit. Kidolgozója Bullinger Henrik volt (1562-ben), s azért lett helvét hitvallássá, mert 1566 márciusában – ahogy a hitvallás előszava fogalmaz – a „Zürichben, Bernben, Schaffhausenben, Sankt Gallenben, Churban és az Alpokon inneni és túli Graubünden evangéliumi gyülekezeteiben, valamint Mülhausenben és Bielben” szolgáló svájc lelkipásztorok elfogadták és aláírták azt. Majd csatlakoztak hozzájuk „a genfi, neuchâtel és más

egyházak lelkipásztorai” is, akik magukat „Krisztus minden svájc egyházának lelkipásztorai”-nak nevezték. A harminc fejezetcím jelzi az átfogó tartalmat, amit minden egyes kérdésben kizárólag a Szentírásból kiindulva, s az ige köszikláján állva fejt ki a szerző. A korábbi nagy egyházatyák gondolatait is, az igéből és igéről alkotott látásuk mentén idézi Bullinger. Ezért mondjuk – a reformáció helvét irányzatához tartozó – reformátusként ma is magunkról, hogy mi az ige egyháza vagyunk. Ezt jelenti a „**sola scriptura**” elve, ami annyit tesz magyarul: „egyedül az ige”. Vagyis nincs mellette szent hagyomány, szokás, kultusz, liturgia – mert mindez csak Isten igéjé-

Bullinger Henrik

nek tekintélye alatt létezhet. Életünk egyetlen mércéje a Biblia. Az ilyen élethez, Jézus Krisztusban gyökerező erő hitre van szükség.

Az Istenhez való kapcsolódásunk nem is történhet másképp, csakis hit által. Sem cselekedetek, sem „varázsszavak”, sem semmiféle más eszköz, mód, vagy lehetőség nem tud élő kapcsolatban tartani az Istennel! Ezért nincs értelme a bűnbocsátó cédulának, a hit nélküli áldozatnak, a hit nélküli jóságnak, vagy a hit nélküli böjtnak. Ezt nevezzük „**sola fide**” elvnek, azaz: „egyedül hit által”.

Egyedül hit által

De mi is a hitünk lényege? Miért is jó Jézus Krisztusban lenni? Nem a földi éle-

tünk könnyebbsége miatt, hanem azért, hogy megfeleljünk annak az isteni szándéknak, amivel minket – embereket – megteremtett az Úr. Tudjuk a kátéból, hogy Ő azért teremtette az embert, hogy „teremtő Istenét igazán megismerje, szívből szeresse, vele örökké boldogan éljen, őt dicsérje és magasztalja”. Létünk célja az Istennel való örök élet. Ezt (az édeni állapotot) rontotta meg a bűn. A dolgok helyreállításához az ember kevés. Mit tudunk mi felajánlani az Istennek, hogy cserébe üdvösségünk lehessen? Milyen próféta a „legnagyobb” értéket is szóba hozza: „Talán elsőszülöttemet áldozzam bűnömért, drága gyermekemet vétkes életemért?” (Mik 6,7).

Tudjuk a választ: nem. Semmit sem tudunk adni az Istennek üdvösségünkért, mert az nem vehető meg. Az üdvösségünk kizárólag Istennel múlik. Egyedül az Ő kegyelmétől függ! Isten ezt világossá tette számunkra: „Kegyelmezek, akinek kegyelmezek, és irgalmazok, akinek irgalmazok” (2Móz 33,19). A helvét irányzat sajátossága az Isten kegyelmére való teljes ráhagyatkozás hirdetése. Ezt nevezzük „**sola gratia**” elvnek, ami annyit jelent: „egyedül kegyelemből”. Mert Isten előtt nincs érdemszerző ereje az emberi felajánlásnak, áldozatnak, vezeklésnek, böjtnak, bűnbocsátó cédulának, jó szándéknak, pénznek, vagyonnak... semmi emberi dolognak!

Soli Deo gloria

Egyedül az Úr Jézus Krisztus váltásának van Isten előtt érdeme. Kizárólag Jézus áldozata az, ami Isten igazságának eleget tesz! Ezért valljuk, hogy Jézus Krisztus az egyedüli Közbenjárónk és tökéletes Megváltónk. Ezt az elvet nevezzük a „**solus Christus**” elvének, vagyis „egyedül Krisztus”!

Jézus Krisztus érdeméért, kegyelemből, hit által van megváltásunk, s ezt a Szentírás alapján tudjuk, hisszük és valljuk. Így áll össze egy egységgé a négy „sola”, s termi meg a helvét irányzatot valló hívó református lélekben az igaz lelki gyümölcsöt: „**soli Deo gloria**”, hogy mindenért „egyedül Istené a dicsőség”!

Kérem a Kedves Olvasókat, református testvéreket, hogy a reformáció 500. évében keressék meg a II. Helvét hitvallást, s olvassák el!

akiről vastagnyakú kálvinistáknak neveztetünk...

Ha tehetné, hevesen tiltakozna az ellen, hogy írják róla, szobrot állítanak neki, vagy tereket, utcákat neveznek el róla.

Rühellené Luther mester divatos emlegetését, a Kálvin-kultuszt, s azt hiszem, ő idén – a reformáció jubileumi 500. évében – nem ünnepelne... Inkább dolgozna, s hirdetné azt, amit az igén keresztül az Isten felragyogtat ma is előttünk, s harsogná kérlelhetetlenül, hogy nem lehetőséget kaptunk Istentől, hanem amit az Úr ránk bízott, azt kötelességünk megtenni!

Kálvin tudatában volt nagyságának, ám ezzel soha nem élt vissza. Nem álszerű volt, hanem hívó, aki komolyan vette Isten országának munkálását. Ezért kérte – az emlékeztetere nézve –, hogy ne jelöljék meg a sírját. Tudta, hogy tanításának és iránymutatásának hitelessége borulhat meg azon, ha zarándokhellyé lesz a sírja. Mert, ha rajtunk múlik, azzá lett volna...

Félfárván indul az életnek

Ez a szigorú, bölcs ember 1509. július 10-én született Franciaországban, a Párizstól 100 kilométerre északra fekvő Noyonban, egy hatgyermekes család második gyermekeként. Apja, Gérard Cauvin, apostoli jegyző, megyei ügyész, grófsági adóhivatalnok, törvényszéki jegyző, majd püspökségi titkár volt. Édesanyja, Jeanne Le Franc, előkelő vagyonos polgári családból származott. Kegyes, istenfélő asszony volt. Korán meghalt: Kálvin ötévesen maradt félfárva.

Édesapja a papi pályán indította el őt. Nem volt még 12 éves, amikor 1521 májusában tonzúrát kapott – egy kerek foltot borotváltak ki a hajából –, ezzel jelezve, hogy tagja lett az egyház papi rendjének. Két évvel később Párizsba került. Hallgatója lett a neves College Montaigunak, a szigorral, s fegyellemmel nevelő intézménynek. Meglepetésként hatott, hogy apja megváltoztatott kérésére, a jogi tanulmányok felé indult. Így került Orleansba, majd apja halála után ismét Párizsban folytatta teológiai tanulmányait. Baráti köre, a „külső hatások” és a lutheri 95 tétel utáni évek szellemisége a reformatori eszmék felé fordították a már ekkor is istenfélő huszonéves ifjút. Egy evangéliumi ünnepi beszéde miatt, amit barátjának Nicolas Coptnak írt, menekülnie kellett Párizsból. 1533-ban Bázalbe került, s itt fejezte be legismertebb művének, az Institutiónak az első változatát, amit aztán 23 éven át bővített. Az első kiadás hat fejezetből, a második tizenhétből,

a harmadik huszonegyből állt, az 1559-es végső kiadás már négy könyvre és nyolcvan fejezetre oszlik. Az Institutio első magyar fordítását Szenczi Molnár Albert készítette el, s 1624-ben Hanauban adta ki Bethlen Gábor erdélyi fejedelem parancsára.

Genfi ténykedésének kezdete

Kálvin érdekes módon került Genfbe. Csak átutazni kívánt a városban, de az ottani lelkész, Farel Vilmos átokkal fenyegetve bírta őt ottmaradásra. Nem „sztárként” érkezett a városba és nem is akart lelképásztori szolgálatot vállalni. A római lelkéről tartott előadásai tették őt ismertté Genfben. Sokat írt. Kátét, hitvallást, kommentárokat a bibliai könyvekhez.

Kálvin kátéját a városi tanács kiküldte Genf polgárainak, hogy annak alapján tegyenek nyilvános hitvallást a Szent Péter katedrálisban. Ez persze sokaknak nem tetszett. Az egyház ügyei és a város ügyei sok esetben összemosódtak és a városi tanács döntései a lelkészekre is kötelezőek voltak. 1538 húsvétján a hitvallástétel elutasító és a városi tanács egyházra vonatkozó döntései – konkrétan az úrvacsorai kenyér meghatározása – miatt Farel és Kálvin egyszerűen megtagadták az úrvacsora kiszolgáltatását. Ekkor a városi tanács kiutasította őket Genfből.

Vissza Franciaországba

Strasbourgba érkezett Bucer Márton hívására, ahol a francia menekültek lelkésze lett. De tartott előadásokat az egyetemen és itt jelent meg az Institutio másodszor.

1541-ben kötött házasságot Idelette de Buret, holland származású özvegyasszonnyal. Közös gyermekük, Jacques, csak néhány napig élt. Amikor Kálvin gyermektelenségét némelyek szemére vetették, azt felelte: „keresztyének ezrei tekintenek rám atyjukként szerte a világban”. Nyolcévnyi házasság után maradt özvegyen. Strasbourg évei alatt részt vett a hagenai, a worms és a regensburgi vallási vitákon, megismerte a német protestantizmust.

Visszatérés Genfbe

1541-ben visszahívták Genfbe. Olyan állapotok alakultak ki a városban, amit a tanács szerint, egyedül Kálvin tudott csak kezelni. Ő nem szívesen, de visszaköltözött Genfbe, ahol nagy erővel és szigorú határozottsággal kezdte a munkát. Elfogadott egy új egyházi rendtartást, amelyben meghatározta az egyes szolgálattelvők tisztét és feladatát: a lelkészekét (pásztor), a tanítókat (doktor), a presbitereket és a dia-

kónusokét. Létrehozta a konzisztóriumot, melynek háromfajta fegyelmezési eszköze volt: az intés vagy figyelmeztetés, az exkommunikáció (kiközösítés), és a büntető-eljárás a genfi városi tanács előtt. A konzisztórium nem avatkozhatott bele a világi bírói gyakorlatba, a városi tanács pedig nem szólhatott bele az egyházi ügyekbe.

Az egyik legismertebb „ügy” a szentháromság-tagadó Szervét Mihály pere, amelyet sőtét foltként festettek ellenségei (és az utókor is) Kálvinra. Ő volt a vád megalapozója, ám a halálos ítéletet nem ő mondta ki, hanem a városi tanács, így került Szervét máglyára.

Sokat törődött a genfiakkal. A pestisjárvány idején haldokló embereket látogatott abban a kórházban, amelyet ő alapított. Ő volt a diakónusi szolgálat megtervezője. Elérte a városi tanácsnál, hogy a város alacsony kamatú hiteleket adjon azoknak a szegény vállalkozóknak, akiket mesterségre képezett ki a diakónusi hálózat. Egyetemes és ingyenes oktatást szorgalmazott a város minden lakójának. Az általa kidolgozott polgári törvénykönyv rendkívül szigorú volt. Genfben akkor körülbelül 5000 ember élhetett férfikorban. Közülük négy év alatt 8-900-at börtönöztek be, 76-ot száműztek és 58-at kivégeztek. Még szegény zsoldárfordító Marot Kelemen is törvényszék elé került, mert barátaival egy alkalommal borozott és kockát vetett. A fényűzést nagyon üldözte Kálvin, még a legártatlanabb mulatságot, zenét, táncot is keményen büntetett.

„...keresztyének ezrei tekintenek rám atyjukként szerte a világban.”

tették Genfben. Jaj, volt annak, aki istentisztelet alatt mosolygott. A templomból eltűnt minden dísz. Igeolvasásból, prédikációból, imából és zsoltárok énekléséből állt az istentisztelet. Minden nap volt prédikációs istentisztelet, vasárnap pedig négyszer mentek templomba az emberek. Kálvin ideje alatt a város egészen megváltozott.

1564. május 27-én hosszas betegség után hunyt el. Egy kis szőnyeg maradt utána, közepén két megkopott folttal, amit térde koptatott ki, míg imádságban Isten előtt térdelt egy „világformáló ember”, aki szent eszköz volt Isten kezében.

A két oldal szerzője: **Somogyi Alfréd**

Kedves Gyerekek!

Egy pohár, ha nincs benne semmi, akkor az csak egy üres pohár. Az igazi élete akkor kezdődik, ha megtöltöd, a szádhoz emeled és iszol belőle. A pohár ekkor lesz igazán pohár. Amikor betölti feladatát.

Az ember is szeret hasznos és szorgalmas lenni. Szereti értelmes dolgokkal megtölteni napjait. Hiszem, hogy neked is örömed van abból, mikor értelmesen eltöltött nap van mögötted. Elhelyezkedsz az ágyadban este és ezt mondd: *Jó napom volt! Nem volt üres, mint a szekrényben porosodó pohár, hanem tartalmaz: feladatokkal, találkozásokkal, beszélgetésekkel, információkkal, szakkörökkel teli volt – valódi életet éltem. Kellemesen elfáradtam. Mehetek aludni.*

De a Bibliában van egy történet (Lk 10,38–42), amelyben az Úr Jézus figyelmezteti a szorgalmas embert: *Nem, nem! Ez nem az igazi! Igaz, hogy a napod tele van teljesítményekkel, feladatokkal, de ez nem az igazi!* Természetesen nem szó szerint ezt mondja, de valami hasonlót. De ne siessünk, haladjunk szép sorjában:

Jézus a tanítványaival betért egy Márta nevű asszony házába, aki meg akarja őket vendéglenni. Körülugrálja őket, kávé tölts nekik, kenyeret készít, és azon jár az esze, mivel kedveskedhetne még nekik. Ezalatt a testvére, Mária, feltehetőleg ül és esze

ágában sincs, hogy segítsen neki. Ilyen helyzetben minden tevékeny ember, ha nem segítenek neki, ideges lesz. Márta is bosszankodva panaszkodik az Úr Jézusnak Máriára: *„Uram, nem törődsz azzal, hogy a testvérem magamra hagyott a szolgálatban? Mondd hát neki, hogy segítsen!”* (40. v.). Ezután azonban még jobban komplikálódik a helyzet, ugyanis az Úr Jézus ezt feleli: *„Márta, Márta, sok mindenért aggodsz és nyugtalankodsz, pedig kevésre van szükség, valójában csak egyre. Mária a jó részt választotta, amelyet nem vehetnek el tőle”* (41–42 v.). No szép! Az Úr Jézus egyáltalán nem áll a Márta pártjára. A világ összes lustája tapsolhatna örömeiben és mondhatná: Hallottátok? Az Úr Jézus is jobban szereti azokat, akik csak ülnek és nem csinálnak semmit. A szorgalmasok pedig sértődötten mondhatnák: No, rendben, mostantól mi sem csinálunk semmit.

Kedves Gyerekek! Valahogy így néz ki, amikor félreértünk egy bibliai történetet. Biztos ismeritek ezt a helyzetet. Elolvastok egy bibliai történetet, örültök, hogy a végére jutottatok, de nem igazán értitek, miről szól. A tiszteletes bácsitól már százszor hallottátok, hogy a Bibliát naponta kell olvasni, csak hát

Tényleg? Igen!

olyan nehéz olvasni, és megérteni még nehezebb... Egyáltalán nem egyszerű.

Nem tudom, hogy az Úr Jézus figyelmeztetésére miképpen reagált Márta. De szerintem megértette, hogy nem bántani akarta Őt Jézus, és végül ő is leült, belenézett a szemébe és hallgatta őt. De most a fontos az, hogy te miképp reagálsz, hogy mit csinálsz? Ez a történet rólad szól. Minden nap olyan vagy, mint Márta: buzgó, szorgalmas, energikus, a gól, amit rúgtál, emlékeztet, a barátaid majd hogyanem a vállukra vetek örömeinkben. No, a tollbamondásaidon lenne mit javítani, de lényegében teljes gőzzel éled a napjaidat. Biztos nem férne el két sorban, hogy leírd mindazt, ami ma veled történt. A te életed biztos nem olyan, mint a szekrényben porosodó, használaton kívüli üres poharé. Isten tehetséges gyermeke vagy, akiből sok-sok öröme van a környezetének.

De ma a válladra teszi az Úr Jézus a kezét és szeretettel ezt mondja neked: *Nem, nem! Ezt nem, ez nem az igazi, igaz, hogy a napod tele volt feladatokkal, de ez nem az igazi!*

Ne haragudj az Úr Jézusra, Ő nem szeretné, ha büntudatod lenne. Tudod, mekkora öröme van belőled?! Tudod, mennyire szeret téged?! Tudod, hogy mennyire értékes vagy a számára?! Azt nem lehet szavakkal elmondani. De ezzel a mostani történettel, amelyikben a szorgalmas és vendégszerető Mártáról van szó, azt szeretné neked mondani, hogy te is tanulj meg ülni és beszélgetni Vele. Úgy, ahogy Mária tette. Ő nem félt odaülni Jézus lábához és hallgatni Őt. Nem félt, hogy közben lemarad valamiről, hogy valamit elmulaszt, míg Jézusra figyel. Te se félj békességgel mesélni Jézusnak a gondjaidról, az örömeidről, az érzéseidről, a vágyaidról... Ő türelmesen meghallgat téged. Szeretettel tekint rád. Rajtad múlik csupán, hogy hol teszed ezt – de tedd minden nap!

Miért fontos ez? Valójában miért csak erre az egyre van szükség? Egy pohár, ha nincs benne semmi, akkor az csak egy üres pohár. Az igazi élete akkor kezdődik, ha megtöltöd, a szádhoz emeled és iszol belőle. A pohár ekkor lesz igazán pohár. Amikor betölti feladatát. Tényleg? Igen! De a pohárnak teljesen mindegy, hogy mit töltesz bele. Az ember esetében ez nem így van, nem mindegy, mivel „töltjük” magunkat, a napjainkat tele. Nem mindegy, mit olvasol, mit hallgatsz, hogy kivel találkozol, mit csinálsz, mit beszélsz... Nem mindegy, hogy milyen szavakat és élményeket tárolsz az agyadban.

Minden reggel vagy este megpróbálhatsz egy dolgot: képzeld el, hogy egy üres csésze vagy, melyet az Úr Jézus megtölthet. Ő jó Isten, butaságokkal nem tölt meg. Mi mindent szeretnél, hogy kapj Tőle, még mielőtt kilépsz az ajtón, hogy elindulj a feladataid felé? Gondold végig! Ne légy szerény, mert az Úr Jézus nagylelkű ajándékozó. Vágysz rá, hogy csupa jóval, szeretettel, megértéssel legyél telve, hogy eltűnjön a féltelmed, szeretnéd, hogy több erőd legyen a tanuláshoz, hogy megmerj szólalni és tudj érvelni, szeretnél barátokra lelni? Az Úr Jézus tud segíteni neked mindebben. Mondd el Neki! Ez az imádság, a beszélgetés, az idő, amikor úgy tűnik, tétlen vagy, hogy csak ülsz, de a napod épp elkezdődött, és te közel vagy ahhoz, aki szeret téged, érzéssel int és betölt békével és örömmel. Az imádság annak az ideje, amikor tudatosítod, hogy Jézus a legjobb vendéglátó és senki nem tudja megadni azt, amit az Ő barátsága jelent a számodra. Legyél olyan csésze, aminek jóízű, zamatos a tartalma!

Janette Knežová

A Zsinati Tanács a 17. ülésén, melyre február 10-én, Rimaszombatban került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– A tárgysorozatot – a kiegészített pontokkal együtt – egyhangúlag elfogadta.

– Jóváhagyta a 16. ülés jegyzőkönyvét.

– Egyházunk gazdálkodási rendjéről szóló 3/2016-os számú törvény 9. §-a értelmében az egyházi testületeknek és intézményeknek tilos ingatlan vagyონukat elidegeníteniük. Kivételes esetben egyházi ingatlan elidegeníthető vagy cserélhető, de csak a felsőbb egyházi szervek jóváhagyásával. A Zsinati Tanács a benyújtott dokumentumok alapján megállapítja, hogy a Martosi Református Egyházközség ingatlancseréje, illetve ingatlaneladása nem minősül kivételes esetnek, ezért a kérelemnek nem tesz eleget.

– Egyházunk gazdálkodási rendjéről szóló 3/2016-os számú törvény 9. §-a értelmében az egyházi testületeknek és intézményeknek tilos ingatlan vagyónukat elidegeníteniük. Kivételes esetben egyházi ingatlan elidegeníthető vagy cserélhető, de csak a felsőbb egyházi szervek jóváhagyásával. A Zsinati Tanács a benyújtott dokumentumok alapján megállapítja, hogy a Perbetei Református Egyházközség ingatlancseréje, illetve ingatlaneladása nem minősül kivételes esetnek, ezért a kérelemnek nem tesz eleget.

– Jóváhagyja 20 000 euró kölcsön folyósítását a Martosi Református Egyházközségnek. A kölcsön visszafizetésének határideje 2022. december 31. A kölcsön inflációt kiegyenlítő kamatát a Zsinati Tanács 4,5 %-ban szabja meg. A kölcsön kizárólag a templom felújítására használható.

– Úgy határozott, hogy a Gustav-Adolf-Werk segélyszervezet 2018-as támogatását a két szlovák egyházmegye használhatja fel. A Zsinati Tanács megbízta Ján Semjan püspökhelyettest és Július Kováč püspökhelyettest, hogy 2017. február 20-ig tegyenek javaslatot, hogy mely egyházközségben, milyen beruházásokra szereznek a támogatást felhasználni. A Közalapnak tartozó egyházközségek nem részesülhetnek a támogatásból.

– 2017. március 1-jétől meghatározott időre – hat hónapra – alkalmazta Milen Marcell lelkipásztort, és esperesi beosztott lelkészként kirendelte őt a Gömöri Református Egyházmegyébe.

– Elfogadta a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara Történeti Tudományok Tanszékének felajánlását és a Zsinat emlékülésének programjába beiktatta a reformáció öt évszázadának felvidéki kiemelkedő eseményeit és személyiségeit bemutató programrészt.

– Tudomásul vette Kassai Gyula esperesnek az egyházunk családsegítő szolgálatának beindításáról szóló beszámolóját. Süll Tamás szolgálati kirendelését határozat nélkül hagyta.

– Megállapította, hogy egyházunknak a Magyar Református Egyházhoz való csatlakozása kapcsán a Nagymihályi és az Ondava-hernádi Református Egyházmegye egyes egyházközségeiben előállt helyzet olyan egészségtelen magatartást eredményezett, amely az egyház közösségi együttélésének és a Közalap támogatásának megtagadását eredményezte. A Zsinati Tanács megállapította, hogy a tartozó egyházközségek saját döntésük alapján elszigetelték önmagukat, és ezzel saját elhatározásból feladták egyházi jogaik és köteleességeik maradéktalan teljesítését. A Zsinati Tanács ezen gyülekezetek tartozásait továbbra is számon tartja, és elvárja a tartozás maradéktalan befizetését; ugyanakkor, bár nem ért vele egyet, de tudomásul veszi, hogy ezen gyülekezetek kivonták magukat az egyházunkban meglévő szolidáris egységből. Ezért a velük kapcsolatos egyházi és egyházközigazgatási ügyekben és eljárásokban az egyház legitim szervei kénytelenek ennek megfelelő magatartást tanúsítani ezen egyházközségekkel szemben. Amíg ezen egyházközségek önmagukat elszigetelik, az egyház legitim szervei is elszigeteltnek tekintik őket. A Zsinati Tanács türelmesen várja, hogy ezen egyházközségek az elszigeteltségükből kilépve ismét Egyetemes Egyházunk egységének részesei, valamint jogaikat és köteleességeiket teljesítő közösségei legyenek.

(A tartozó egyházközségek: Bező, Homonna, Varannó, Jenke, Tasolya, Lasztomér, Vámoslucska, Solymos, Szobránc, Szalók, Pályin, Pinkóc, Vásárhely, Morva, Zahar – a szerk. megj.)

– A 2017. évi Kirchentag Berlinben és Wittenbergben kerül megrendezésre. A Zsinati Tanács úgy határoz, hogy a Kirchentag 2017 rendezvényre a két középiskola, az egyes missziói területek és az egyházmegyéék legyenek megszólítva, javasoljanak résztvevőket. A Zsinati Tanács egyetért azzal, hogy a protestáns világkiállításon egyházunk a Palcsó Attila ál-

tal összeállított koncepció alapján legyen megjelenítve, a kiállítás költségeire 1500 euró összeget hagy jóvá.

– A Rimaszombatban felállítandó gályarab-emlékműre benyújtott pályamunkák elbírálására a következő tagokból álló bíráló bizottságot állította fel: Fazekas László, Erdélyi Géza, B. Kovács István, Simko József, Fecso Szilárd, Szabó Ottó, Cséfalvay András, Milisits Máté, Molnár Sándor, Krcho János, Diószegi László, Sebestyén József. Elfogadta a Reformáció 500 rendezvények költségeinek sarokszámait és felkérte a Reformáció 500 előkészítésére felállított bizottságot, hogy tegyen javaslatot az emlékzsínat programjára és a meghívott vendégek névsorára.

– Jóváhagyólag és örömmel tudomásul vette, hogy a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház a Bethlen Gábor Alapkezelőtől 10 148 958,30 euró támogatásban részesült magyar református óvodák és bölcsődék indítására és fejlesztésére.

– Jóváhagyólag tudomásul vette, hogy a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház a Bethlen Gábor Alapkezelőtől 5 662 870,24 euró támogatásban részesült, amelyet a támogató által jóváhagyott arányban a következő célokra lehet felhasználni: I. Az egyházközségek megerősítése, II. Az egyházközségek regionális jellegű beruházásai, III. A lelkipásztorok munkakörülményeinek javítása, IV. Az iskolák fejlesztése és ingatlan-beruházásai, V. Egyetemes Egyház és operatív költségek, VI. Nagyberuházások, közegyházi szempontból kiemelt és még nem eldöntött beruházások.

– Jóváhagyta és a Szlovák Köztársaság Iskolaiügyi Minisztériumánál kérelmezi a Tompa Mihály Református Gimnázium iskolaközponttá történő bővítését.

– A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központjának Igazgatótanácsába az elkövetkező ciklusra is Fitos András nagykeszi gondnokot, Mikos Annamária intézeti lelkészt, Révész Tibor zsinati tanácstagot, Molnár Zsolt zsinati tanácstagot és Jaroslav Géci levitát választotta meg.

– Hozzájárult, hogy a Diakóniai Központ által kiadott Jutalmam, hogy tehetem című kiadvány a jelzett 10 eurós szimbolikus áron eladásra kerüljön az egyházközségek parokiális könyvtárába.

– Tudomásul vette a 2016-os év statisztikai adatait.

Kedves Testvérek!

A reformáció 500. évfordulójának évében az Egyházzenei Osztály egy játékot indít, amellyel szeretnénk minél több olvasóban felkelteni a kíváncsiságot énekeink iránt. A vetélkedő kérdései a hazai és a külföldi reformáció zenéjét és annak hatását helyezik a középpontba, a reformátorok és szellemi utódai életének eseményeire, helyszíneire és műveire kérdezünk rá. Havonta hét kérdésre keresünk választ 10 hónapon keresztül.

Célunk, hogy megmutassuk a reformáció ma élő, hitüket énekelve is megvalló utódainak, milyen gazdag kincsünk van, milyen különböző hitvalló élethelyzetekben születtek az énekek, milyen erő van bennük. Vegyük hát kezünkbe az Énekeskönyvet és fedezzük fel (újra) a benne rejlő csodákat! Sok sikert Isten áldásával!

(Minden hónapban három nyertest sorsolunk ki, akik értékes könyvajándékot kapnak. A minden fordulóban helyesen válaszolók közül kerül ki a fődíj nyertese.)

Bodnár Noémi

A harmadik forduló kérdései

1. Igaz-e, hogy Kálvin János törölte el Genfben a római katolikus misét?
2. Zwingli alemann nyelven szerezte a maga lelki énekeit. Milyen nyelven írt Luther és milyenen Kálvin?

TUDÓSÍTÁS

Jutalmam, hogy tehetem Öröm a diakóniánk háza táján

A Diakóniai Központ munkatársai az intézmény megalapításának 10. évfordulója alkalmából *Jutalmam, hogy tehetem* címmel egy ünnepi kiadványt készítettek.

A kötet címe a Filadelfia Diakonissza Egyesület diakonisszáinak a jelmondata, mellyel a könyv készítői is azonosulnak, hiszen azt vallják, hogy már az is az Isten kegyelme, hogy szeretettel szolgálhatunk egymásnak.

A kötet elején bemutatkozik a Szlovákiai Református Keresztény Egyház, melynek a Diakóniai Központ egy olyan intézménye, amit a szeretetszolgálati munka segítésére és irányítására hozott létre. A szerkesztő (jelen sorok írója) interjúkat készített az egyház jelenlegi és korábbi vezetőivel, a Központ korábbi igazgatóival, munkatársaival és önkénteseivel, akik hitet tettek a diakóniai szolgálat végzése mellett, mind gyülekezeti, mind pedig intézményi szinten. A továbbiakban a kiadvány a Diakóniai Központ főbb programjait mutatja be aszerint, hogy az adott program indulásakor ki volt az igazgató. Ily módon egyszerre vált láthatóvá a programok indulásának időrendje, de ugyanakkor az az ív is, ami a diakóniai munka fejlődését jeleníti az egyházban, és egyszersmind a Központ tevékenységének egy-ere színesebbé, sokrétűbbé válását.

3. Igaz-e, hogy a 368. dicséret szerzője, Szegedi Kis István (1505–1572) a magyar reformáció első nemzedékének külföldön is ismert és elismert teológusa volt?

4. Ki az a magyar prédikátor, nyomdász, akinek nyomtatott énekeskönyve 1560–61-ben jelenik meg *A keresztyéni gyülekezetben való isteni dicséret* címmel?

5. A három nagy reformátor közül ki az, aki soha nem volt szerzetes, ezért a középkori latin egyház liturgiagyakorlatát kevésbé ismerte?

6. Ki az a híres énekmondó, haditudósító, akinek Dávidról és Góliátról írt énekének dallama kedves gyülekező énekünk dallamává lett?

7. Melyik az a Luther nevéhez fűződő énekünk, amelyik a *Da pacem Domine* antifóna alapján, a török veszedelem hatására keletkezett?

A megfejtéseket kérjük, az egyhazzeneijatek@reformata.sk címre küldjék **április 10-ig**.

Az első forduló kérdéseire azok válaszoltak helyesen, akik a következő válaszokat adták: 1. Luther Márton, 2. Clément Marot 3. Huldrych Zwingli 4. Szenczi Molnár Albert (esetleg Christoph Raabe) 5. 220. dicséret 6. c. 7. Johann Crüger.

Harminchatan küldtek megfejtést a kérdésekre, akik közül Borsányi Márton Péter orgona- és csembalóművész a következőket sorsolta ki: **Csizmadia Lilla Kinga** (Alistál), **Illés Éva** (Örös), **László Lenke és Árpád** (Alistál). A nyerteseknek ezúton is gratulálunk. Nyereményüket, Losonczi Léna *Zsoltár minden időben* című verseskötetét postán küldjük el.

A kötet igyekszik arcokat tenni a programok mellé, így mutatva rá, hogy egy jó ügy elindításához, akár egyetlen ember elhivatottsága és kezdeményezőkérsége is elegendő lehet.

A kiadvány ismerteti a Diakóniai Központ kiterjedt kapcsolat-hálózatát, amely nélkül egyetlen ilyen típusú szolgálat sem tudna működni. Röviden jellemzi a partnerszervezetekkel való együttműködését, melyek ékesen bizonyítják, hogy a közös hit és akarat képes legyőzni a nyelvi korlátokat is. A Központ küldetésének és ténykedésének szélesebb körű megismertetését szolgálja, hogy a

kötet szlovák, angol és német nyelvű összefoglalót is tartalmaz. A könyvet illusztráló számos fotó alatt is négy nyelvvé képaláírással találkozhat az Olvasó.

A könyv szerkesztője köszönetet mond mindazoknak, akik idejüket nem sajnálva rendelkezésre álltak az interjúk elkészítésekor. A kiadvány nem jöhetett volna létre a Vámbéry Polgári Társulás és a Lilium Aurum Kiadó pályázati és kötetgondozói segítségével.

A könyv kiadásával semmiképpen nem a dicsékvés volt intézményünk célja, sokkal inkább a számba vétele mindannak a dolognak, amit az Isten az Ő nagy kegyelméből az elmúlt időszakban elvégezni engedett. Reménység szerint a könyv olvasása, lapozgatása inspirál majd másokat is és indíttatást nyújt, hogy szeretetszolgálatot végezzenek felebarátjuk felé, akár azáltal is, hogy a Központ munkáját segítik: cselekedettel, híradással, imádsággal.

Haris Szilárd

Nagykaposon értékelt a nőszövetség

Az elmúlt év gazdag termést hozott

TUDÓSÍTÁS |

Hálát adtunk az Úrnak, hogy alkalomról alkalomra közösen – a nagykaposi és a veskóci gyülekezet tagjai-ként – szolgálhattunk az elmúlt esztendőben is, és tehettünk bizonyosságot a hit megtartó erejéről. Nagy kincs a hívő nő, édesanya, nagymama!

Az alábbiakban az évet értékelő írás néhány mondatát idézzük: olvassuk a Bibliaolvasó kalauz napi igemagyarázatait, a Vetés és Aratást, a Kálvinista Szemlét, a Református újságot, a Napi igét és a Reformátusok Lapját. Nőtagjaink énekszolgálataikkal erősítik a hitben járó gyülekezeti tagjainkat. A ruhatovábbításban a csoport ebben az évben is lelkesen, szeretettel végezte munkáját. A

Ökumenikus imahét Rozsnyón

Három felekezet templomában

Január 17-e és 19-e közt zajlott Rozsnyón az ökumenikus imahét. Az evangélikus templomban **Jozef Markotán** római katolikus plébános figyelmeztetett, hogy ne vétkezzünk. Isten képmására lettünk teremtvé, és Isten hív, hogy ne tegyünk különbséget az egyházak között, hiszen a Szentháromság Istene összeköt minket. **Buza Zsolt** református lelkipásztor Jézus szeretetéről, önfeláldozásáról elmélkedett, aki a tanítványait barátainak nevezte. Jézus követői egymással barátságot ápolnak, egymást szeretik, együtt olvassák a Szentírást, együtt imádkoznak. A legfőbb barát üzeni ezt: teremjünk sok jó gyümölcsöt!

A római katolikus templomban **Buza Bodnár Aranka** református lelkipásztor az *1Jn 4,19–21* alapján kiemelte a szeretet fontos-

szeretetvendégségek lebonyolításánál kiváló eredményt mutattak fel. A karácsonyi ajándécsomagok elkészítése gyerekeink részére is buzgó cselekedet volt.

A rendszeres heti találkozások mellett sor került hagyományos és rendkívüli eseményekre is. A konfirmálók napja mellett kiemelt jelentősége van a nyári gyermektábornak. Öröm volt megtapasztalni, hogy akik kezdetben apró gyermekként voltak jelen, most már munkatársként szolgáltak egy hétig. Ott voltunk a kórustalálkozón, és a város adventi gyertyagyújtási rendezvényén. Közösségformáló és kapcsolatteremtő ereje volt a gyülekezeti kirándulásnak, amikor ellátogattunk Szatmárnémetibe.

Adventben szerveztünk mesedélutánt és játszóházat, fogadtuk a Cantabile kórust, valamint a Fabótó citerazenekart, a vajáni egyházi alapiskola gyermekeit, aki műsorral szolgáltak köztünk.

Istennek adunk hálát minden jó irányú növekedésért és jól elvégzett szolgálatért. Hozzá esedezünk megbocsátásért a rosszul elvégzett munka és mulasztás miatt. Tőle kérünk sok örömteli szolgálatot nőszövetségünk minden tagja számára.

Hála Istennek a közös szolgálatainkért, kérve az Úr megtartó erejét továbbra is, hogy még hosszú időn át dicsőíthessük Őt!

Ferenc Éva

ságát, azt, hogy Isten előbb szeretett minket, s nekünk is szeretnünk kell Őt és egymást. Isten a forrás, melyből a szeretetünk táplálkozik. **Jerguš Olejár** evangélikus esperes Mikeás próféta könyve 6. fejezetének 6–8. versei szerint arról szólt, hogy az Isten népe ne véres áldozatokkal menjen az Úr elé, mert Ő a Fiát adta oda engesztelő áldozatul. A felekezetek közti különbséget is eltörölte az Úr Jézus áldozata.

A református templomban **Emília Velebírová** evangélikus segédlelkész a *Zsolt 19,7–13* versei által Isten hatalmát, bölcsességét, törvényeinek tökéletességét dicsérte. **Čapla János** római katolikus plébános pedig az *1Sám 16,1–7* igeszakaszt magyarázva hangsúlyozta, hogy Isten nem a külsőségekre tekint, mint az ember, aki azt nézi, ami a szeme előtt van, hanem azt nézi az Úr, ami a szívben van.

A közös ének és a lelkészek áldásmondása után szeretetvendégség következett.

Mixtaj Johanna

Kárpátaljaiakkal közösen

Királyhelmecen zárult a tanfolyam

Véget ért az SZRKE Diakóniai Központjának házi gondozói képzése. Az öthetes ápolói képzésen – köszönhetően a svájci székhelyű HEKS segélyszervezet támogatásának – már nemcsak a szlovákiaiak, de a kárpátaljai testvéreink is részt tudtak venni.

A Kárpátaljai Református Egyházkerület kérésére ugyanis a Diakóniai Központ megszervezte, hogy egyházunk tagjainak képzésével egyidőben az Ukrajnában élő testvéreink is ott lehettek a tanfolyamon, minek köszönhetően szakképzett házi gondozást tudnak nyújtani a rászoruló betegeknek, időseknek.

A képzés és a vizsga is Királyhelmecen, a Diakóniai Központ irodájában zajlott tizennégy kárpátaljai és tizenkét hazai résztvevővel, akik február 4-én sikeres záróvizsgát tettek. Ugyanezen a napon került sor az oklevelek ünnepélyes átadására, ahol **Zán Fábrián Sándor**, a Kárpátaljai Református Egyházkerület püspöke, **Fazekas László**, egyházunk püspöke, valamint az eperjesi VaV in-

A tanfolyamot záró ünnepség néhány résztvevője.

Az ünnepélyes esemény után **Haris Szilárd**, diakóniai lelkész bemutatta a Diakóniai Központ megalakulásának 10. évfordulója alkalmából kiadott emlékkönyvet, melynek címe *Jutalmam, hogy tehetem*.
–dk–

Bocskai István erdélyi fejedelem 1604–06 között Kassán uralkodott. A város akkor hivatalosan Erdély fővárosának számított.

2004. december 2-án a fejedelem emléktáblát kapott a premontrai rendház falán a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat jóvoltából, addig emlékét semmi sem őrizte egykori székhelyén.

2007. július 30-án Kassa márvány talapzattal ellátott mellszobrot kapott ajándékba a budapesti Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bólyai János Honvéd Alapítványától. Ebben **Erdélyi Géza** református püspök oroszánrészt vállalt. Genf városa köztéren becsüli meg a fejedelem emlékét, legyen így Kassán is! Az akkori főpolgármester, **František Knapík**, a kassai gyülekezetet kérte föl a szobor elhelyezésére. Helyettese, **Filipko József** koordinátori szerepet vállalt. **Orémus Zoltán** esperes **Gööz Lászlót**, a kassai református gyülekezet presbiterét bízta meg a szoborbizottság megalakításával, akik aztán felkérték Gööz Lászlót, folytasson tárgyalásokat az alkotás elhelyezése érdekében. Ez megtörtént, tárgyalt a város magisztrátusával, a Kassai Önkormányzati Kerület vezetőivel és nem utolsósorban a Kelet-szlovákiai Múzeum igazgatójával. A megbeszélések ugyan többször megismétlődtek, de nem vezettek eredményre. Így az ajándékba kapott Bocskai István mellszobor egyelőre a református parókia udvarán áll és várja kihelyezését.

Az első megemlékezést, mely Kassán Bocskaival volt kapcsolatos, 2006. augusztus 20-án tartották a Bocskai-Rákóczi Emléknapi alkalmából, a Magyar Reformátusok V. Világtagozója keretén belül. Közben a szoborbizottság felvállalta Bocskai népszerűsítését. Sor került a Bocskai-oklevelek kiállítására a kassai Csáky-Dessewffy-palota halljában és az első bécsi béke 405. évfordulójának megünneplésére.

Richard Raši, jelenlegi főpolgármester is megtekintette a szobrot, de egyelőre az ügy nem mozdult előre. A szoborbizottság munkáját Erdélyi Géza püspök nagyban támogatta.

Mivel a bizottság nem tudta elérni célját, 2015 decemberében Gööz László kezdeményezésére megalakult a Bocskai Keresztény Társaság (BKT), mely a fejedelem szellemi hagyatékának megőrzését és ismertetését tartja fő feladatának, valamint a mellszobor ügyének rendezését. A szervezet a magyarországi Bocskai Társaság támogatását élvez.

Jézus Krisztus hű katonái között Egy vasárnap négy helyen

Február 5-én, a hónap első vasárnapján most kivételesen nem a budai gyülekezettel voltunk, hanem – kilépve a komfortzónánkból, elhagyva a fűtött templomunkat – a felvidéki négy testvér-gyülekezeti közösségünkkel vettünk részt az istentiszteleteken: 9 órakor Ipolybélben, 11 órakor Ipolypásztón, 13 órakor Zalabán és 14 órakor Garamsallón.

Az ígét mind a négy gyülekezetben **Ambrus Erika** helyi lelkipásztor hirdette Pál apostol Timóteushoz írt második levele 2. rész különböző igeszakaszai alapján. A nem túl nagy létszámú, de rendületlen hűséggel kitartó, ígére szomjas gyülekezetek számára nagy biztatások vannak ebben az igeszakaszban,

Azóta megemlékeztek Bocskai kassai győztes bevonulásáról és haláláról, ami által ismertsége is terjed és erősödik a szlovákság körében. Így kívánják bevinni a köztudatba, ami a szobor elfogadottságát is növel(het)i.

Legutóbb, február 3-án a BKT Bocskai tiszteletére konferenciát szervezett, karöltve a Kassai Polgári Klubbal és a helyi református gyülekezettel. A fővédnökséget **Haraszti Attila**, Magyarország kassai főkonzulja vállalta. Az alkalom ünnepélyességét a Laudate Dominum, a magyar református gyülekezet kórusa emelte. Ez a rendezvény nagyon sikeresnek mondható, mert a fejedelem értékelésével a szlovákság elé lépett. A szlovák történetírás eddig nem túl sok figyelmet szentelt neki. A konferenciára a Bocatius János Közkönyvtárban került sor, melyre majd százan jöttek el. A helyszín megválasztása nem volt véletlen, hiszen Bocatius Bocskai diplomatajaként szolgált és emiatt öt év börtönt kellett elviselnie.

A konferencián magyarországi és helyi előadók nagyszámú közönség előtt szóltak. **Štefan Eliáš**, nyugalmazott kassai levéltáros Bocskai és Bocatius életpályáját tekintette át magyar nyelvű előadásában. **Sárkány Viola**, a budapesti Bocskai Társaság elnöke a Kassán, 1606. szeptember 22-én Kismarjának adott kiváltságlevélről beszélt. Kismarja számított a fejedelem szülőföldjének, ott pihennek szülei. **Bagi Zoltán Péter**, szegedi főlevéltáros, Alessandro Ridolfi és olasz katonáinak harcát ismertette Bocskai hajdúi ellen a Dunántúlon.

Kardos László, néptánc-tánc történet kutató, nyugalmazott címzetes igazgató, egykori néptáncos, hajdú őseink táncát, a fegyver- és hajdútáncot ismertette a korabeli ábrázolások és leírások alapján. Régi filmfelvételekkel elevenítette föl ezeket a táncokat. **Csorba Csaba** sátoraljaújhelyi történész, levéltáros, régész, Bocskai politikai végrendeletéről értekezett az idők tükrében. **Orémus Zoltán**, református esperes Révész Kálmán református püspök, kassai lelkész életútját és Bocskaival kapcsolatos munkásságát ismertette. **Balázs Péter**, kassai magánkutató Bocskai kassai pénzverését mutatta be.

Délután jómagam városnézés keretében ismertettem a fejedelemhez kapcsolható helyszíneket, épületeket és történetüket.

Balassa Zoltán

az üdvösség reménységében való töretlen hitre tanítva minket is, mostani tanítványokat.

Megrázó volt számomra ebben a szolgálatban az itt évek óta hűséggel szolgáló lelkipásztort kísérni, a fűtetlen templomokban a dicséreteket együtt énekelni, Isten ígéjének tüzeiben az itteniekkel együtt felhevülni. Megrendítő volt így megélni velük, hogy egy közös test tagjai vagyunk. Ha fáj az egyiknek valami, vele érezzem a másik testrészt is, biztat minket az ige, és bizony ezt ezen a napon többször érezhettük. Két helyen az esperesi vizitációt megelőző közgyűlést is most tartották, így láthattuk azt is, hogy hol milyen örömök, milyen gondok vannak. Jó volt együtt örvezenni a garamsallóikkal, hogy az előző évben nem volt temetésük, így nem fogyatkoztak, sőt, konfirmáció is volt, és a választói névjegyzékben
(Folytatás a 15. oldalon)

Jézus Krisztus hű katonái között Egy vasárnap négy helyen

TUDÓSÍTÁS

(Befejezés a 14. oldalról)

három névvel több van, mint a megelőző évben. Nagy öröm ez, mert bizony ezen a vidéken is a fogyatkozás, az elvándorlás a legnagyobb gond, és az, hogy alig születnek gyermekek. Az itt maradók állhatatossága, kitartása, hűsége számunkra is intő példa, és az értük való imádságra hív bennünket.

Kérjük az Úr segítségét, hogy adjon az ittenieknek erőt a próbatételek elhordozásához, számunkra meg adjon útmutatást, hogy mi módon, hogyan tudjuk őket segíteni, támo-

gatni, szeretetünket és megbecsülésünket feléjük kifejezni. Sokan, akik közülük már jártak nálunk Budán, nagy örömmel emlékeztek vissza a Budapesten eltöltött szép és tartalmas órákra, az istentiszteleten és utána a családi napon megélt közösségre, így most is hívtuk őket, jöjjenek, ha tudnak hozzánk az idén is, mi mindig nagy szeretettel várjuk őket.

A budai diakóniai szolgálók nevében:

Csenki Zsuzsa, diakóniai gondnok
Budai Református Egyházközség

60 éve hunyt el Tömösközi Ferenc Néhai lelkészükre emlékeztek

„Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem”
(Fil 4,13).

Február 19-én a vasárnap délelőtti istentisztelet végén a marcelházai gyülekezet közössége megemlékezett a 60 éve elhunyt egykori lelkipásztoráról, Tömösközi Ferencről. A gyülekezet körében megjelentek a lelkész gyermekei családtagja-

ikkal együtt. A helybeli lelkipásztor (jelen sorok írója) ismertette az anyakönyvek és a presbiteri jegyzőkönyv idevonatkozó adatait. Megemlékezett a hat évi küzdelmes szolgálatról, a korai halálról. A lelkipásztor 44 évesen volt kénytelen befejezni szolgálatát. Özvegye és hat gyermeke maradt árván.

Sírja a marcelházai református temetőben van, mely köré odagyűlt az istentisztelet után a gyülekezet egy része. Közös éneklés, imádság és hitvallástétel után a sírra került az emlékezés koszorúja.

Rácz Elemér

NEKROLÓG

Elhunyt Cseri Kálmán

Szomorúan fogadtuk a hírt, hogy Cseri Kálmán, nyugalmazott református lelkipásztor február 13-án, 78 éves korában megért Teremtő Urához.

Ő nemcsak a Budapest Pasaréti Református Gyülekezet lelkésze volt, hanem sokaké, hiszen nagyon sokan olvasták és hallgatták az igehirdetéseit. Egyházunkban is nem egyszer szolgált és az Istentől kapott kegyelmi ajándékai segítségével a szívekbe csöptette az evangélium bűnbánatra, megtérésre, életújulásra, s a Krisztus-követésben való elkötelezettségre szólító igéit.

Számomra nagy ajándék volt, amikor együtt szolgálhattunk. Erős lélekkel és biztos meggyőződéssel hirdette mindig azt az üzenetet, amit az Úr reá bízott. Több alkalommal lehettünk

együtt: Komáromban evangelizáción, egyházi csendeshetek alkalmával többször is az Alacsony-Tátrában, csendesnapon.

Egy alkalommal, amikor egy ilyen csendeshetre gyülekeztünk, s hitvesével, Enikővel megérkeztek, nagy nyüzsgés volt körülöttünk. Jöttek a bejelentkezettek, osztani kellett a szobákat, szolgáló társaimmal együtt szinte ki sem látszottunk a szervezői munkából, főtt a fejünk a sok tennivaló miatt. Ezt látva, megállt mellettem és megszólalt: Segítség lenne, ha felkészülnék a nyitó áhítatra?

Tudta, hogyan segítsen. A Lélek embere ezt tudja. A Lélek embere krisztusi ember, aki készen van mindig arra, hogy támasz legyen, ige legyen, ha kell, akkor csendben legyen, ha kell, akkor szóljon. De sohasem ő, hanem mindig Krisztus mutatkozik meg életéből, cselekedeteiből. Ilyennek ismertük meg Cseri Kálmánt! Mindnyájunknak hiányozni fog! **Fazekas László**

Nagy szomorúság érte a komáromi anyaegyházközség mellett évtizedek óta csöndben meghúzódó izsai leányegyházközséget, mivel január 27-én rövid kórházi kezelés után gondnoka, Sebők Sándor eltávozott megváltó Urához.

1943. május 1-jén született Izsán, majd 1967-ben Komáromba költöztek, de még nyugdíjba vonulása előtt visszatértek szülőfalujába. 2012-ben megözvegyült.

Sebők Sándor 20 éven át volt a leányegyház presbiter, s ebből 15 éven keresztül gondnoka. Szolgálatát nagy hűséggel látta el, s a szívében és gondolataiban mindig ott volt a kis gyülekezet feltétele és jövője iránti aggodás. Az ösöktől örökölt értékek – a

**SEBŐK SÁNDOR
(1943–2017)**

család, a közösség – számára is fontosak és meghatározók voltak.

A gyászistentiszteletre február 2-án került sor az izsai temető kertben, ahol nagyon sokan összegyűltek, hogy vigasztalódjanak és jelenlétükkel is vigaszt nyújtsanak a gyászoló családnak. Az igehirdetés szolgálatát Fazekas László püspök-lelkipásztor végezte a Zsolt 128,1–4 alapján. Az igehirdetésben kiemelte, hogy Isten az áldások Istene, aki megajándékoz hittelt, megáldja kezünk munkáját, megáldja személyes és családi életünket és megáld azzal a feltétlen bizalommal, amely a feltámadás és az örök élet reménységét erősíti a szívében annak, aki Őt féli és az Ő útján jár.

Legyen az eltávozott emléke áldott!
–fl–

Díszdoktori. A Károli Gáspár Református Egyetem odaítélte a „Tiszteletbeli doktor” kitüntető címet Cseri Kálmán református lelképásztornak több évtizedes, a Magyar Református Egyház életében meghatározó igehirdetői szolgálataért és a megjelent igehirdetés-köteteinek elismeréseként. Az oklevél átadására január 30-án a Kálvin téri református templomban került sor.

Tanácskozási. Február 9-én Fazekas László püspök, Géresi Róbert püspökhelyettes és Molnár Sándor főtanácsos megbeszélést tartott egyházi iskoláink vezetőivel a Magyar Kormánytól kapott 1 750 320 000 forint támogatás iskoláink fejlesztésére szánt keretösszegének megfelelő módon történő felhasználásáról. Másnap, február 10-én pedig a magyar egyházmegeink espereseivel és egyházmegei gondnokaival tárgyaltak a Magyar Kormánytól kapott 1 750 320 000 forint támogatás gyülekezetek megerősítésére szánt keretösszegének megfelelő módon történő felhasználásáról.

Zsinati Tanács. Február 11-én Rimaszombatban zajlott a Zsinati Tanács 17. ülése.

Egyháztörténeti konferencia. A gömöri és az Abaúj-tornai egyházmegeiek közös szervezésében február 11-én a protestáns gályarab mártírok lelki és szellemi örökségére emlékeztek Rozsnyón egy egyháztörténeti konferencia keretén belül. A konferencia előadói B. Kovács

István, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház Tudományos Gyűjteményeinek igazgatója, Csorba Dávid, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanára és Czenthe Miklós, a magyarországi Országos Evangélikus Levéltár igazgatója voltak.

Generális Konvent. Február 14-én és 15-én Mályiban került sor a Generális Konvent Elnökségeinek ülésére, amelyen egyházunkat Porubán Ferenc főgondnokhelyettes és Fazekas László képviselték. A programpontok között szerepelt a Nagyváradra tervezett Református Egység Napjának előkészítése, a Magyar Református Egyház debreceni közös zsinatának előkészületei, a reformáció 500. évfordulójával kapcsolatos kiemelt rendezvények szervezésének kérdései. Szó volt a Kálvincsillag jubileumi kiadásáról, a Közoktatási Alap gyűjtéséről és a diaszpórákban élő magyar reformátusok problémáiról.

Reformációs szoborbizottság. Február 22-én Rimaszombatban ült össze az a Zsinati Tanács által életre hívott bizottság, amelynek feladata volt elbírálni a reformáció 500. évfordulója alkalmából Rimaszombatban felállításra kerülő gályarab-emlékmű elkészítésére kiírt pályázatra készült pályaműveket. A bíráló bizottság megjelent tagjai Fazekas László, Erdélyi Géza, B. Kovács István, Simko József, Cséfalvay András, Milisits Máté, Molnár Sándor, Sebestyén József voltak.

Óvodaprogram. Február 22-én Kasán a református gyülekezet tanácsstermében Géresi Róbert püspökhelyettes, Molnár Sándor főtanácsos és Fazekas László püspök a keleti régió négy egyházmegejének azon gyülekezeti képviselőivel találkoztak, amely gyülekezetek bekapcsolódnak egyházunk óvodaprogramjába. Február 24-én pedig Komáromban a püspöki hivatalban a nyugati régió három egyházmegejéből azon gyülekezetek képviselőivel, amelyek szintén bekapcsolódnak egyházunk óvodaprogramjába.

A Pátria rádió református műsorai:

Március 12-én, 7.05-kor Csernyikné Tóth Magdolna hontfüzesgyarmati lelképásztor böjti gondolatait osztja meg a hallgatókkal.

Március 26-án, 7.05-kor Haris Szilárd, a Diakóniai Központ lelképásztora a Mesterről és tanítványairól szól az egyházi műsorban.

Április 9-én, virágvasárnap 7.05-kor Marczai Mária komáromi segédlelkész Jézus jeruzsálemi bevonulásáról prédikál.

Április 16-án, húsvétvasárnap 10.00 órakor élő istentisztelet közvetítésére kerül sor a rétei református templomból. Igét hirdet Bohony Beáta lelképásztor.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 13.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

Középkori műemlékek és műtárgyak Szepsiben

Több mint húsz kárpátaljai, erdélyi és felvidéki helyszín után 2017. február 2-től Szepsiben, a Bódva-völgyi és Érc-hegységi Kulturális Központ Galériájában mutatkozik be a Megújuló épített örökségünk – értékmérés a Kárpát-medencében című kiállítás.

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. és a Teleki László Alapítvány közös tárlata az 1999–2012 között a Magyar Kormány támogatásával megújult külhoni magyar műemléki felújítások eredményeit mutatja be. A 25 tablón több középkori műemlék, egyebek között a huszti, a benei, a bodrogszentesi, a hubói református templomok, és Bethlen Gábor erdélyi fejedelem születésének marosilyei helyszíne, a „Veres Bátya” felújítási munkálatai és a megújult épület tekinthető meg. A tablók mellett számos műtárgy, így a huszti református templom fiatornyának, a székelődályai református templom kar-

zatmellvédének, vagy a gyulafehérvári római katolikus székesegyház XIII. századi kő domborműveinek másolata is látható.

Az első Orbán-kormány 1999-ben indított programot külhoni magyar vonatkozású műemlékeink megmentésére a Teleki László Alapítvány lebonyolításában. A határon túli magyar vonatkozású épített örökség megóvása, felújítása című projekt keretében 1999-től 2006-ig 20 műemléket teljes körűen felújítottak és több mint 300 épületen folytattak munkálatokat. A 2011-ben újraindított projekt keretében újabb 30 jelentős műemlék állagmegóvása, helyreállítása történt meg. Ezt a megújult magyar vonatkozású épített örökséget mutatja be az a vándorkiállítás, amely több kárpátaljai, erdélyi és felvidéki helyszín után Szepsiben látható 2017. február 2-től március végéig.

–dl–

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárom. Cégbejegyzési szám: 00179191 Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Kis Lucia

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a református lelkész hivatalkában és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: 930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: ksz@reformata.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: Kis Lukács
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely
ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09